

ЕЛЕКТРОННИТЕ БИБЛИОТЕКИ, СЪЗДАВАНИ В УНИБИТ

(Фактор за създаване на справочно-информационна и информационално-технологична научна култура)

Под „електронна библиотека” се разбират разнообразни информационни ресурси с общ или специализиран характер, организирани по различен начин и позиционирани на електронни носители, достъпни в онлайн режим.

Определението на понятието „Електронна библиотека” е защитено в трудовете на А. И. Земсков, Я. И. Шрайберг и др.*

Електронната библиотека е съвкупност от електронни ресурси, организирани в електронна форма по библиотечен принцип (или по специален начин, нямашо отношение към библиотеката в традиционното разбиране на това понятие), т. е. на базата на известните правила и технологии на традиционното библиотекознание, включвайки комплектуването, обработката, систематизацията, предметизацията, съхранението, и другите процеси и технологии, в това число – и създаване на каталог и справочно-информационен апарат.

За учебно-педагогически цели в Университета по библиотекознание и информационни технологии (УНИБИТ) се създават електронни библиотеки:

- „*EVRISTIANA*” (вкл. 165 системни единици – открития на човечеството, хронологично систематизирани от най-ранната епоха на откритията до XXI в.);
- „*HUMANIRARIANA*” (вкл. 158 системни единици – концепции на философи, учени, писатели, поети, езиковеди, художници, посветени на знанието за човека – хуманитарното знание);
- „*PSIHOLOGICA*” (вкл. 90 системни единици – концепции за психиката и поведението на човека);
- „*NESTINARIANA*” (вкл. 1500 системни единици – възгледи за огнените ритуали от Мала Азия към Балканския полуостров).

Електронната библиотека „*ЕВРИСТИАНА*” описва откритията на човечеството хронологично от най-ранните открития (35 000 г. пр.Хр.) до XXI век. Към нея е разработен детайлен Именен показалец на имената на авторите на откритията и лауреатите на Нобелова награда.

Електронната библиотека „*ХУМАНИТАРИАНА*” съдържа 160 системни единици и описва хронологично философи, учени, дейци на културата, представители на художествено-творческата интелигенция, писатели, поети, художници, които имат съществен принос в областта на хуманитарното знание.

Електронна библиотека „*ПСИХОЛОГИКА*” съдържа 90 системни единици – концепции за психиката и поведението на човека. Тя предоставя набор от сайтове, съдържащи накратко съдбите, идеите и изследванията на известни представители на психологическата общност.

Електронната библиотека „*НЕСТИНАРИАНА*” съдържа 1500 системни единици – възгледи за огнените ритуали от Мала Азия към Балканския полуостров.

Изградените и постоянно обновяващи се основни корпуси на електронните библиотеки „*EVRISTIANA*”, „*ХУМАНИТАРИАНА*”, „*ПСИХОЛОГИКА*” и „*НЕСТИНАРИАНА*” е направено по метода на ретикуларното (мрежесто) информационно моделиране.

Модулът на описание на откритията (структурата) на посочените електронни библиотеки е информационен модел на откритията на човечеството, направен под формата на следното **Системно-структурно описание и библиографска картина на електронната информация по темата на български, английски и руски език (използван за електронни библиотеки „*EVRISTIANA*”, и „*ПСИХОЛОГИКА*”)**:

- (1) Името на откривателя, години на живота му;
- (2) Кратки биографични данни;
- (3) Назоваване на откритието;

- (4) Кратко описание на откритието;
- (5) Област на приложение на откритието;
- (6) Получени награди;
- (7) Литература (електронни сайтове);
- A** (на английски език);
- B** (на български език);
- C** (на руски език).

В *цит.* електронни библиотеки се използва следната периодизация, възприета по отношение на обхващане на откритията на човечеството като системна планетарна цялост (например, за **електронни библиотеки „EVRISTIANA”** – със съответното посочване на принадлежащите й номинации и броя на системните записи):

- **Ранни открития (35 000 г. пр.Хр. – XV в.): NN 1-13 (13);**
- **Великата епоха на откритията (XV-XVII в.): NN 14-29 (17) ;**
- **Епохата на просвещението (XVII-XVIII в.): NN 30-61 (32);**
- **Светът през XIX в.: NN 62-93 (32);**
- **Съвременният свят (XX-XXI в.): NN 94-155 (62);**
- **Науката в началото на XXI в.: NN 156-165 (10).**

Периодизацията на концепциите за личността по **електронни библиотеки „ПСИХОЛОГИКА”** е следната:

- I. Епоха на ранните открития (VII в. пр. Хр. – XV в.);
- II. Великата епоха на откритията (XV-XVII в.);
- III. Епоха на Просвещението (XVII-XVIII в.);
- IV. Светът през XIX в.;
- V. Светът през (XX-XXI в.);
- VI. Светът през XXI в.

Стремежът е във формата на пълнотекстова база данни и вторично-документален списък да се представи компактно и стандартно унифицирана информацията по съответната проблематика („EVRISTIANA”, „ХУМАНИТАРИАНА”, „ПСИХОЛОГИКА”, „НЕСТИНАРИАНА”...).

Тези библиотеки правят библиографска панорама на електронното пространство на български, английски и руски език. Изследвани са главно електронните бази данни и установяването на електронните сайтове на английски (A), български (B) и руски език (C), които разглеждат из дълбинно знанията в областта на психологията, хуманитарните науки, откритията и нестинарството, както и творците, дали своя принос към предаването на познанието за поколенията след тях.

При създаването на електронните библиотеки в Университета по библиотекознание и информационни технологии са прегледани стотици електронни сайтове (на английски, български и руски език).

Явявайки се важни информационни ресурси за издирване на информацията, електронните библиотеки, създавани в УНИБИТ, са обект на специализирани научни проучвания, поднасяни на отделните ежегодни хоруми на университета, чрез което те се подготвят за въвеждане в електронния сайт на университета.**

Описаното модерно новационно направление става обект и на комплексни проучвания, които в България са пионерски и се явяват фактор за създаване на справочно-информационна и инфорвационно-технологична научна култура.***

* Земсков, А. И. и др. Электронная информация и электронные ресурсы: Публикации и документы, фонды и библиотеки / А. И. Земсков, Я. И. Шрайберг; Под ред. на Л. А. Казанченковой. – Москва: ФАИР, 2007. – 528 с.; с ил. – (Специальный издательский

проект для библиотек).

*** Срв. с представените на VII Студентска научна конференция на УНИБИТ (20 май 2011 г.) екипно осъществени проучвания от студентите по СПЕЦИАЛНОСТ „Информационни брокери“:*

•• Станислава Пенева, Диана Берборова, Деян Миланов, Владимир Бошнаков

(I курс, ред. – спец. ИБ)

Пространството на интернет за ранните открития на човечеството (35 000 г. пр. Хр. – XV в.):

Сравнителна информационна картина по електронна библиотека „*EVRISTIANA*” (NN 1-12);

579

•• Antonия Дабанова, Мария Георгиева, Христина Минкова, Благовест Стоянов, (

Веселин Добрев (I курс, ред. – спец. ИБ)

Великата епоха на откритията (XV-XVII в.): Панорама и сравнителен анализ на интерпретацията в

глобалното електронно пространство: По електронна библиотека „*EVRISTIANA*” (NN 13-29)

580

•• Радина Димитрова, Владислав Василев, Александър Опаранов, Ирена Славчева, Магдалена Маркова, Тодор Спасов, Християн Христов, Михаил Христов (I курс, ред. – спец. ИБ)

Епохата на Просвещението (XVII-XVIII в.): Поглед към интерпретациите във виртуалния свят (Електронна библиотека „*EVRISTIANA*”:

NN 30-61)

581

•• Борислав Тодоров, Екатерина Георгиева, Димитър Димитров, Есмерай Мустафова, Мирослав Колев, Васил Петров, Цветомир Джендев, Александър Николов (I курс, ред. – спец. ИБ)

Информационна картина на света през XIX в.: Преглед на представянето на информацията за научните

(открития на епохата по електронна библиотека „*EVRISTIANA*” (NN 62-93)

582

•• Веселин Тончев, Ралица Ангелова, Мартин Симеонов, Яне Якимов, Венцислав Габеров, Александрина Лапунова, Симона Тепешанова (I курс, ред. – спец. ИБ)

Обобщена информационна картина за научните открития на съвременният свят (XX-XXI в.):

Поглед върху информацията за научните открития по електронна библиотека „*EVRISTIANA*” (NN 94-119)

583

•• Кирил Методиев, Ралица Вълканова, Алдин Димитров, Слави Темелакиев, Делян Трънков

(I курс, ред. – спец. ИБ)

Обобщена информационна картина за научните открития на съвременният свят (XX-XXI в.):

Поглед върху информацията за научните открития по електронна библиотека „*EVRISTIANA*” (NN 120-155)

584

•• Катерина Конова (I курс, зад. – спец. ИТ)

Науката в началото на XXI в.: Информационен портрет по електронна библиотека „*EVRISTIANA*”

(NN 156-165)

***** Компаративистичен анализ на интерпретациите на хуманитарното знание в електронното пространство (По електронна библиотека „*ХУМАНИТАРИАНА*”: Ретикуларно-ризомно моделиране) / Ст. Денчев и др. ; *Епиграф.*: „Най-прекрасното живо съществува е космосът и на него е подобен диалогът – най-прекрасният от видовете словесност” – Платон. // Нови информационни технологии в образователния процес : Докл. и съобщ. От V Науч. сем. на УНИБИТ – Кюстендил, 2-4 юни 2010 г. – София, 2010, с. 72-109. – Други авт.: Ал. Куманова, Н. Василев, Р. Станоева**

Доц. д-р Иван Гарванов